

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem Hr. P. Munch har Ordet for en kort Bemærkning.

P. Munch: De sidste Bemærkninger af den højtærede Indenrigsminister med Hensyn til Præmisserne for Valglovens Afgørelse i 1920 forstod jeg ikke, at han kunde henvende til mig, da jeg ikke har sagt et eneste Ord derom i mine tidligere Udtalelser.

Med Hensyn til Svaret paa Spørgsmaalet om, hvilken Fremgangsmaade Landstinget vilde følge i den kommende Tid, forekommer det mig — og det gælder baade den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti (Christmas Møller) og den højtærede Indenrigsminister —, at de har udtalt sig, jeg tør maaske sige, med Forsigtighed om dette Spørgsmaal. Jeg vil ikke sige, at deres Udtalelser er helt værdiløse, jeg kan tænke mig Situationer, hvor de kan faa Betydning, men de er alligevel saa forsigtige, at der er Smutvej udenom, hvis det til den Tid skulde passe — som den højtærede Indenrigsminister siger — Landstinget.

Jeg vil gerne tilføje overfor den højtærede Indenrigsminister i denne Sammenhæng, at det, jeg tænkte mig, og det, jeg spurgte ham om, egentlig ikke var det, han svarede paa. Den højtærede Indenrigsminister sagde nemlig: først Folketingsvalg paa Spørgsmaalet, derpaa Forkastelse i Landstinget, saa et nyt Folketingsvalg, og saa kan der være Tale om, at Landstinget maaske kan tage Hensyn dertil. Min Opfattelse var denne, at man maatte kunne opnaa, hvis det virkelig skal betyde noget, en Erkendelse af, at naar Valget vitterlig har staaet paa det Spørgsmaal allerede i 1930, behøves ikke et nyt Folketingsvalg, men i det højeste en Folkeafstemning om Spørgsmaalet som afgørende, efter at en gentagen Vedtagelse har fundet Sted.

Maa jeg dernæst til det ærede Medlem, der har talt paa det konservative Partis Vegne (Christmas Møller), sige, at det Valg, han nu talte om, ved Efteraars- eller Vintertid 1918—19, vilde ikke have været et Valg, der kunde have givet et Flertal i Folketinget, svarende til Flertallet blandt Vælgerne, medmindre der skabtes en ny Valglov. Som Valgloven var den Gang, regnede alle med en meget stor Begunstigelse for et bestemt Parti, nemlig Venstre. Dette erkendte ikke mindst det konservative Folkeparti, og ud derfra skabtes dets Interesse for en Løsning af dette Valgspørgsmaal.

Hvad dernæst angaar Spørgsmaalet om Afgørelsen af den sønderjydske Sag, da

kunde den ikke ske ved Valg paa det Tidspunkt; thi den Gang stod det saaledes, at alle fire Rigsdagspartier havde vedtaget den samme Rettesnor for Forhandlingerne, og alle fire Partiers delegerede sendtes til Paris i fuld Enighed. Et Kampvalg mellem Partierne kunde aldeles ikke være nogen Baggrund for Løsningen af denne Sag.

Første Næstformand (Pinstrup): Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har Ordet for en kort Bemærkning.

Christmas Møller: Den højtærede Indenrigsminister talte om Valglovsforhandlingerne 1919—20, og i sine Præmisser sagde han, at hvis der under disse Forhandlinger havde været en Aftale mellem Socialdemokrater, Radikale og Konservative, var det ikke fair play, naar man forhandlede med Venstre. Men den højtærede Minister har ikke Lov til at gaa ud fra saadanne Præmisser, medmindre han i den Slags Sager vil dømme fra sig selv — saa kan man deraf slutte ikke saa lidt. For den højtærede Indenrigsminister kan jo se i Valglovsforhandlingerne og i Betænkningen. I øvrigt ved jo enhver, at det var paa et hængende Haar, at vi havde faaet Sigurd Bergs Valglov, kan jeg vel kalde det, hvis den daværende Indenrigsminister, Dagen før det andet Forlig blev sluttet, havde været en Smule mere smidig.

Til det ærede Medlem Hr. P. Munch vil jeg sige, at han har Uret paa to Punkter. Naar man saa stærkt forlangte en anden Valglov — og det er jeg ganske enig i, at man med stor Styrke kunde kræve, ogsaa fra det ærede Medlems Partis Side —, saa burde den daværende Indenrigsminister saa hurtigt som muligt have fremsat Valglovsforslaget. Men det, man gjorde efter Valgene i 1918 den 22. April og den 30. April — Landstingsvalget —, var, at man hyggede sig ved Situationen og ikke tænkte paa det Løfte, der var givet.

Og det ærede Medlem havde ikke Ret i de Betragtninger, han fremsatte angaaende det sønderjydske Spørgsmaal; thi vel er det rigtigt, at der den 23. Oktober 1918 her i Rigsdagen i et hemmeligt Møde blev truffet Beslutning med Hensyn til visse Retningslinier for Afgørelsen, men det er ogsaa rigtigt, at da vi kom nogle ganske faa Maaneder frem i Tiden, laa Stillingen her i Landet angaaende denne Sag helt anderledes, det viser Begivenhederne i Februar og Begivenhederne omkring Maj 1919 fuldkommen givet.